

gadering van 2 Sept. door den praeses aan br. N. zijn voorgelegd, en welke vragen aldus luiden:

1. Zijt gij het van harte eens met wat onze Kerken belijden in Art. 4 en 5 onzer Geloofsbelijdenis aangaande de H. Schrift en zoo niet, welke bedenkingen hebt gij dan tegen deze artikelen?

2. Geloof gij, dat de inspiratie zich alleen uitstrekt tot de openbaring, die aan de Apostelen en Profeten is gegeven, of geldt deze inspiratie ook de opteekening en teboekstelling dezer openbaring?

3. Geldt deze inspiratie alleen ten opzichte van de religieuze en ethische waarheden, die de Profeten en Apostelen hebben verkondigd of ook ten opzichte van de opteekening der historische feiten in de Schrift, zoodat we in deze Goddelijke inspiratie den waarheid hebben, dat deze in de Schrift ons meegedeelde feiten ook werkelijk geschied zijn?

4. Is deze inspiratie van de Profeten en Apostelen principieel en wezenlijk onderscheiden van de leiding en verlichting des Heiligen Geestes, die thans aan de geloovigen ten deel valt, of bestaat er tusschen deze beide alleen een graduëel verschil?

5. Wanneer ge in het onderhoud met de eerste Commissie als uwe gedachte hebt uitgesproken, dat „er onderscheid moet gemaakt worden tusschen het wezen der Heilige Schrift en hare uitwendige gestalte, tusschen de waarheid, die God heeft geopenbaard, en de beelden en vormen, waarin de Bijbelschrijvers de waarheid uitdrukken, en dat die beelden niet door God zijn ingegeven, maar inkleeding zijn, die verband houden met de eigenaardige persoonlijkheid van den profeet enz.“ bedoelt ge dan daarmede, dat deze vorm en inkleeding buiten de leiding des Heiligen Geestes om tot stand is gekomen, zoodat de schrijvers deze Goddelijke gedachten in hun eigen feilbaren vorm hebben weergegeven?

6. Wanneer ge terzelfder plaatse zegt: „dat ge de feiten van Genesis 2 en 3 aanneemt, n.l. dat er een val geweest is door verleiding en de zonde uit de duivelenwereld in de menschheid is ingekomen, maar dat het feit medegedeeld wordt in Oostersche inkleeding, d.i. in mythischen vorm“, bedoelt ge dan daarmede, dat alleen het feit van den val als Goddelijke geopenbaarde waarheid vaststaat, maar dat de inkleeding van dit verhaal, met name van de beide boomen in het Paradijs, van de slang, die als instrument gedient zou hebben om Eva te verleiden en van den vloek Gods over de slang uitgesproken, niet de werkelijke historie, maar als mythische vorm, d.w.z. als menscheijk verlichtsel is te beschouwen?

7. Wanneer ge op blz. 27 van uwe brochure: „Ben ik Gereformeerd?“ als uwe overtuiging te kennen geeft, dat „God met Zijne openbaring ingaat in de historie en dus nooit een profeet uit de historie, uit zijn tijd, zijn milieu, zijn levensomstandigheden uitticht“, bedoelt ge dan daarmee dat door Gods bestel geen profetie op andere historische omstandigheden en gebeurtenissen betrekking heeft, dan op die, welke ten naaste verband houden met des profeten eigen tijd, en ontkent ge dus b.v. dat de profetieën, voorkomende in Daniël 7—12, afkomstig zijn van Daniël, die in de 6e eeuw vóór Chr. leefde, en dat het boek der Openbaring wezenlijke onthulling van de eindtoekomst bevat?

8. Geloof gij dat de H. Schrift ook naar hare inkleeding of voorstellingswijze geheel door God bepaald werd en Gods Woord is?

9. Geloof gij, dat al de 66 boeken der H. Schrift, ook wat de opteekening of teboekstelling aangaat, Gods Woord zijn?

10. Geloof gij, dat deze boeken, gelijk de Belijdenis (Art. 5) zegt, bij zichzelf het bewijs hebben, dat zij van God zijn?

11. Geloof gij, dat de H. Geest getuigenis geeft in onze harten, dat die boeken van God zijn?

12. Geloof gij, dat het getuigenis des Heiligen Geestes dus ook betreft de Goddelijkheid (divinitas) der Heilige Schrift?

13. Geloof gij, dat wij ons geloof moeten gronden op de Heilige Schrift?

14. Wanneer gij in de „Zeeuwsche Leeuw“, no. 63 van 1 Juli 1920 schrijft, dat „we als protestanten, niet in Jezus' kruisdood, opstanding en hemelvaart gelooven, omdat de Bijbel ons dit verhaalt, maar omdat we met Christus gekruisigd, gestorven, opgewekt en in den hemel gezet zijn“, bedoelt ge dan daarmede, dat hetgeen de Heilige Schrift ons aangaande Christus dood, opstanding en hemelvaart mededeelt, niet op zich zelf Goddelijke zekerheid voor ons heeft?

15. Wanneer gij op blz. 6 van uwe brochure: „De grond des geloofs“ verklaart, dat „ons geloof niet staat of valt met de resultaten der historische critiek, die dan alleen bestreden moet worden, wanneer zij ons de zekerheid van het kindschap en de hope der heerlijkheid zou ondermijnen“, bedoelt gij dan daarmede dat aan de historische critiek vrij spel zou moeten gelaten worden, ook al zou zij de Goddelijkheid der H. Schrift, de betrouwbaarheid der historische verhalen en de echtheid der profetie aantasten, mits zij alleen maar niet de zekerheid van ons kindschap en de hope der heerlijkheid ons ontroofde?

16. Geloof gij dat de H. Schrift de maatstaf is om over de werkelijkheid of waarheid en zuiverheid van het geloof in den Heere Christus en van ons deel aan Hem te oordeelen?

17. Geloof gij dat dus van „Christus-ervaring“ in eigenlijken of Schriftuurlijken zin niet gesproken kan worden, dan bij geloovige aanvaarding van hetgeen de H. Schrift aangaande den Heere Jezus zegt als het vleeschgeworden Woord, die geleden heeft en gekruisigd is voor onze zonden, ten derden dage wederom opgestaan is van de dooden en nu ter rechterhand Gods zit?

18. Geloof gij, dat het zaligmakend geloof niet alleen vertrouwen is, maar ook, en in logische orde genomen, allereerst: kennis?

19. Wat bedoelt gij, met uwe uitdrukking in de brochure: „Ben ik Gereformeerd?“ op blz. 50, dat een belangrijke minderheid in onze Kerken „geloof in hemel en hel, maar toch gaarne bidt, dat ons het Paulinische ideaal werkelijkheid wordt: God alles in allen? Bedoelt gij daarmede, dat deze minderheid, wier gevoelen gij blijkbaar deelt, niet geloof aan de eeuwigheid der straf van degenen, die door eigen schuld verloren gaan?

Deze vragen zijn door br. N. in ontvangst genomen, en in de vergadering van 3 Sept. op de volgende wijze schriftelijk beantwoord:

Ad. I. Van harte verklaar ik in te stemmen met wat onze Kerken belijden in art. 4 en 5 der Ned. Gel. Bel. aangaande de H. Schrift, en geloof niet tegen den zin en de meening der artikelen in te gaan, als ik achter de woorden: „dewijl ze ook het bewijs van dien bij zichzelf hebben“ in mijn gedachten toevoeg: „al voor hem, die er in gelooven, als van God herkomstig.“ Zoodat b.v. de bekende bewijzen voor het bestaan van God alleen geldig zijn voor hen, die dat bestaan met hun hart aannemen.

Ad. II. De inspiratie geldt voor mij ook de opteekening en teboekstelling der bijzondere openbaring, en niet alleen die openbaring, zoodat ze aan profeten en apostelen gegeven werd.

Ad. III. Ik geloof niet alleen in de Schrift, als gezaghebbend voor leer en leven, doch ook als met historisch gezag bekleed, zoodat er omtrent de feiten, in haar geboekt, niets leugenachtigs of onbetrouwbaars door haar is overgeleverd. 't Is alles gebeurd, zoodat de Schrift het ons mededeelt.

Ad. IV. Tusschen de inspiratie van apostelen en profeten en de illuminatie der geloovigen tijdens en na hen neem ik een principieel verschil aan, aangezien die illuminatie niets nieuws aan het den Godsmannen geopenbaarde toevoegt, maar hen slechts doet inleven in het reeds geopenbaarde.

Ad. V. Wanneer ik onderscheid gemaakt heb tusschen inhoud en vorm der H. Schrift, toen bedoelde ik daarmede niet, dat die vorm toevallig zou zijn en niet van God gewild, maar alleen, dat het Gods bestier en wil is geweest, zijne goddelijke geopenbaarde waarheid te geven in historischen, tijdelijken en menscheijken vorm. Daarmede bedoel ik niet, dat eenige waarheid of eenig feit hierdoor corrupt en verraaid tot ons zou zijn gekomen, zoodat we reden zouden hebben te vragen: is deze waarheid wel betrouwbaar of heeft dat feit wel plaats gevonden? — maar alleen, dat de inkleeding van waarheden en feiten het stempel draagt van het menscheijk-beperkte en menscheijk-ten deele, waarvan de apostel Paulus ook in 1 Cor. 13 vs. 9—13 spreekt. Ik mag in dit verband wel wijzen op het bekende beeld van Dr. A. Kuyper in zijn „Enc. der H. Godgel.“: Gelijk het Vleeschgeworden Woord in dienstknechtsgestalte tot ons is gekomen, zoo ook het Schriftgeworden Woord; en op de kantteekening onzer St. Vert. bij Gen. 11:5: (waar we lezen: „Toen kwam de Heere neder, om te bezien de stad en den toren, die de kinderen der menschen bouwden“), „dit is menscheijk van den oneindigen en alwetenden God gesproken“, wat niet anders beteekenen kan dan dit: de oneindige God behoeft niet neer te dalen en de alwetende God behoeft niet iets te gaan bezien, maar de schrijver van Genesis drukt die oneindigheid en alwetendheid in den menscheijken, eindigen vorm uit van „God kwam neder, om te bezien.“

Ad. VI. Het ons in Gen. 2 en 3 verhaalde neem ik aan als werkelijk gebeurd, maar tevens als medegedeeld in menscheijken, in casu Oosterschen, beeldenden vorm. Aan het begin der historie van ons geslacht staat de val, tengevolge van de ongehoorzaamheid onzer eerste voorouders aan God, en die val is gevolgd door Gods vloek over mensch en duivel. De auteur van Genesis deelt ons dit mede in een zeker van God gewilden vorm, maar dan toch in den menscheijken vorm van zijn tijd, milieu, landaard en beeldenden stijl. En ik meen hiervoor grond te hebben in het verhaal van Gen. 2 en 3 zelf. Als we in Gen. 3:15 lezen, dat God tot de slang zegt: „En ik zal vijandschap zetten tusschen u en tusschen deze vrouw, en tusschen uw zaad en haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen“, dan ziet ieder geloovig Bijbellezers in deze woorden de profetie van de geestelijke overwinning van Christus over den Satan. Vatte men echter deze woorden letterlijk op, dan zouden ze moeten beteekenen, dat Christus ergens, b.v. op Golgotha, een slangekop zou vertreden. Niemand, die daaraan denkt, leedert deze woorden op als de zinnheeldige inkleeding van het feit der overwinning van Christus op den Duivel. Staat dit vast, dan is er ook niets tegen, om in het vooraangaande verhaal der verlei-

ding van Adam en Eva door de slang te zien eene Oostersche, beeldrijke teekening van het feit van den zondeval. 't Gaat er voor ons toch maar om, of de Schrift in de mededeeling harer feiten betrouwbaar is. Dat een Oosterling anders geschiedenis beschrijft dan een Westering van eeuwen en eeuwen later, staat hierbij niet in den weg.

Ad. VII. Als ik op pg. 27 mijner brochure „Ben ik Gereformeerd?“ zeg, dat „God met zijne openbaring ingaat in de historie en dus nooit een profeet uit de historie, uit zijn tijd, zijn milieu, zijn levensomstandigheden uitticht“, dan bedoel ik daarmede niets anders dan in die woorden staat uitgedrukt, en wensch ik, blijkens het door mij op pg. 28 dierzelfde brochure duidelijk gezegde, niet geacht te worden de gave der divinatie bij de profeten te ontkennen. Evenals ik daar aan den profeet der ballingschap de voorspelling van het lijden en de heerlijkheid van den Messias toeken, zoo zie ik ook in andere boeken van het Oude en het Nieuwe Testament de toekomst, zelfs een ver verwijderde toekomst aangezegd. Daniël 7—12 en de Openb. van Johannes maken hierop geen uitzondering.

Ad. VIII. Hierop kan ik slechts toestemmend antwoorden, met eenwijzing naar art. 3 onzer Ned. Geloofsb., dat duidelijk onderscheid maakt tusschen a. het „Woord Gods“ op zichzelf, „niet voortgebracht door menscheijken wil“; b. 't Woord Gods, in het menschenwoord geopenbaard: „de heilige mannen Gods hebben het gesproken, gedreven zijnde door den H. Geest“; c. het Woord Gods, in Schrift gebracht: „daarna heeft God, door een bijzondere zorg, die Hij voor ons en onze zaligheid draagt, Zijnen knechten, den Profeten en Apostelen, geboden, Zijn geopenbaarde Woord in Schrift te stellen.“

Ad. IX. Ook op deze vraag antwoord ik toestemmend. En, waar ik allicht niet mistast, als ik achter die vraag een bepaalde bedoeling zoek, verwijs ik, wat „Het Hooglied“ betreft, naar mijn meergemelde brochure (blz. 28—32), waar ik in hoofdzak beloof, te. dat dit boek subjectief niet tot mij spreekt gelijk het tot tal van mannen, die Christenen waren, subjectief niet gesproken heeft of ook wel anders sprak dan „de Wet en de profeten“; 2o. dat de allegorische interpretatie, en deze alleen, dit boek van hogere dingen spreken laat dan zijn tekst ons doet vermoeden. Geenszins was of is het mijne bedoeling, dit boek uit den Canon te willen verwijderen. Ik geloof in de goddelijke providentie, die ook dit boek onder de rij der Bijbelboeken deed opnemen, misschien als pleidooi voor de monogamie, waartegen in Israël zoo gezondigd werd. Ook wensch ik in 't geheel niet te ontkennen, dat, wat ik subjectief niet zie, daarom objectief toch aanwezig zou zijn.

Ad. X. Voor deze vraag wijs ik terug naar het onder ad I gezegde, en naar pg. 38 mijner brochure, waar ik het woord van Dr. Ubink tegenover Dr. Greydanus aanhaal, dat „de Schrift zonder eenige relatie“ niet te denken valt. Zoo hebben dan de Bijbelboeken bij zichzelf het bewijs, dat ze van God zijn, alleen voor hen, die door het geloof er mede „in relatie“ zijn getreden. Een blinde ziet het licht niet noch hoort de doove de klanken der muziek.

Ad. XI. Op deze vraag kan ik niet anders dan bevestigend antwoorden.

Ad. XII. Niet alleen geloof ik, dat het getuigenis des H. Geestes „ook“ betreft de goddelijkheid der H. Schrift, maar zelfs in de eerste plaats. Ik heb slechts te verwijzen naar mijne brochure pg. 26 en 27, waar ik met instemming Dr. Bavinck aanhaal: „Niet de authenticiteit, noch de canoniciteit, noch zelfs de inspiratie, maar de divinitas der Schrift, haar Goddelijke autoriteit is hierbij het eigenlijke object van het getuigenis des H. Geestes.“

Ad. XIII. Hoewel ik geloof, dat het getuigenis des H. Geestes de laatste en diepste grond van ons geloof is, erken ik toch, dat we ons geloof hebben te „begründen“ uit de H. Schrift, die ons omtrent den inhoud en het voorwerp onzes geloofs inlicht en zonder welke geen kennis des geloofs mogelijk ware.

Bedoelt men nu met die vraag, of dat van God ons geschonken geloof in Hem en in Jezus Christus, zijn Zoon, zich met éénzelfde actie ook op de H. Schrift richt, die van Hem getuigt, dan antwoord ik volmondig: ja.

Bedoelt men met die vraag, wat de diepste en laatste grond van ons geloof is, dan verwijs ik weer naar mijn brochure, pag. 32—38, waar ik betoog, dat die grond het getuigenis des H. Geestes in ons hart is.

Ad. XIV. De goddelijke zekerheid der ons in de Schrift meegedeelde heilsfeiten is pas geloofs-zekerheid, als we Jezus Christus als Verlosser in ons hart bezitten. Eene zekerheid, die daarmede niet samenvalt, is slechts de zekerheid van een historisch geloof. Zoo'n zekerheid is ook niet „goddelijk“, maar vrucht van opvoeding en onderwijs.

Versta ik deze vraag juist en zit er ook de gedachte in, of die in de Schrift meegedeelde heilsfeiten plaats gevonden hebben, ook al heb ik daarentrent geen geloofs-zekerheid, dan wil ik gaarne verklaren, dat het objectieve Heil er is, ook al is het er niet voor mij: dat b.v. Jezus is opgestaan, ook al ben ik niet met Hem opgestaan.